

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2003 M. GEGUŽĖS 27 D. NUTARIMO NR. 650 „DĖL DARBUOTOJO, VALSTYBĖS TARNAUTOJO IR ŽVALGYBOS PAREIGŪNO VIDUTINIO DARBO UŽMOKESČIO APSKAIČIAVIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

2014 m. lapkričio 19 d. Nr. 1288
Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a :

1. Pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. gegužės 27 d. nutarimą Nr. 650 „Dėl Darbuotojo, valstybės tarnautojo ir žvalgybos pareigūno vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir jį išdėstyti nauja redakcija:

„LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL DARBUOTOJO, VALSTYBĖS TARNAUTOJO IR ŽVALGYBOS PAREIGŪNO VIDUTINIO DARBO UŽMOKESČIO APSKAIČIAVIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos darbo kodekso 204 straipsnio 1 dalimi, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 39 straipsnio 1 dalimi ir Lietuvos Respublikos žvalgybos įstatymo 64 straipsnio 6 dalimi, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a :

Patvirtinti Darbuotojo, valstybės tarnautojo ir žvalgybos pareigūno vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos aprašą (pridedama).“

2. Nustatyti, kad skaičiuojant darbuotojo, valstybės tarnautojo ir žvalgybos pareigūno vidutinį darbo užmokestį:

2.1. kai į skaičiuojamąjį laikotarpį patenka mėnesiai iki šio nutarimo įsigaliojimo, šiais mėnesiais gautas darbo užmokestis į vidutinį darbo užmokestį įskaitomas vadovaujantis iki šio nutarimo įsigaliojimo nustatyta tvarka;

2.2. kai į skaičiuojamąjį laikotarpį patenka mėnesiai, kuriais darbuotojui, valstybės tarnautojui ir žvalgybos pareigūnui darbo užmokestis buvo mokamas litais, šiais mėnesiais gautas darbo užmokestis perskaičiuojamas į eurus vadovaujantis Lietuvos Respublikos euro įvedimo Lietuvoje įstatymo 8 straipsniu.

3. Šis nutarimas įsigalioja 2015 m. sausio 1 dieną.

Socialinės apsaugos ir darbo ministrė

Algimanta Pabedinskienė

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2003 m. gegužės 27 d. nutarimu Nr. 650
(Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2014 m. lapkričio 19 d. nutarimo Nr. 1288
redakcija)

DARBUOTOJO, VALSTYBĖS TARNAUTOJO IR ŽVALGYBOS PAREIGŪNO VIDUTINIO DARBO UŽMOKESČIO APSKAIČIAVIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Darbuotojo, valstybės tarnautojo ir žvalgybos pareigūno vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato darbuotojo, valstybės tarnautojo ir žvalgybos pareigūno, išskyrus nurodytus Aprašo 2 punkte (toliau – darbuotojas), vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarką, kai darbuotojui apmokama už kasmetines atostogas, laiką, kai darbuotojas įstatymų numatytais atvejais yra atitraukiamas nuo darbo, jam išmokama išeitinė išmoka arba kitos teisės aktų nustatytos išmokos.

2. Asmenų, tarnaujančių žvalgybos institucijoje pagal profesinės karo tarnybos sutartis, vidutinis darbo užmokestis apskaičiuojamas vadovaujantis Profesinės karo tarnybos karių vidutinio atlyginimo apskaičiavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. sausio 11 d. nutarimu Nr. 32 „Dėl Profesinės karo tarnybos karių vidutinio atlyginimo apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

3. Valstybinio socialinio draudimo išmokos, priklausančios nuo darbuotojo darbo užmokesčio ir mokamos iš Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto lėšų, skaičiuojamos pagal teisės aktus, reglamentuojančius valstybinio socialinio draudimo išmokas.

II SKYRIUS DARBO UŽMOKESČIO LĖŠŲ ĮSKAITYMAS APSKAIČIUOJANT VIDUTINĮ DARBO UŽMOKESTĮ

4. Į darbuotojo vidutinį darbo užmokestį įskaitoma:

4.1. pagrindinis darbo užmokestis už atliktą darbą, apskaičiuotas pagal įmonėje, įstaigoje ar organizacijoje (toliau – įmonė) taikomas darbo apmokėjimo formas ir sistemas: valandinius (dieninius) tarifinius atlygius, mėnesines, pareigines algas, tarnybinius atlyginimus (toliau – mėnesinės algos) ir vienetinius įkainius;

4.2. padidintas apmokėjimas, jeigu yra nukrypimų nuo normalių darbo sąlygų, už darbą poilsio ir švenčių dienomis, viršvalandinį darbą, darbą naktį, kitais teisės aktuose, kolektyvinėje ir darbo sutartyse numatytais atvejais;

4.3. priedai ir priemokos prie valandinių (dieninių) tarifinių atlygių, vienetinių įkainių ir mėnesinių algų, taip pat kitos išmokos, tiesiogiai susijusios su darbu, numatytos teisės aktuose, kolektyvinėje ir darbo sutartyse;

4.4. anksčiau gauto vidutinio darbo užmokesčio ir faktinio darbo užmokesčio skirtumas, mokamas darbuotojams teisės aktuose, kolektyvinėje ir darbo sutartyse numatytais atvejais už darbą;

4.5. premijos (mėnesio, ketvirčio, už 6, 9 mėnesių ar vienu metų darbo rezultatus, vienkartinės, iš jų ir premijos iš pelno) pagal įmonės darbo apmokėjimo ir skatinimo sistemą, darbuotojams skatinti skirtos vienkartinės piniginės išmokos, pareiginės algos dydžio vienkartinis priedas, mokamas valstybės tarnautojams.

5. Prireikus apskaičiuoti darbuotojų, dirbančių užsienyje, vidutinį darbo užmokestį, užsienio valiuta gautas darbo užmokestis perskaičiuojamas eurai pagal Europos centrinio banko paskelbtą orientacinį euro ir užsienio valiutos santykį, o tais atvejais, kai orientacinio užsienio valiutos ir euro santykio Europos centrinis bankas neskelbia, – pagal Lietuvos banko nustatomą ir skelbiamą orientacinį euro ir užsienio valiutos santykį, galiojantį vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo dieną.

6. Į darbuotojo vidutinį darbo užmokestį neįskaitoma:

6.1. apmokėjimas už laiką, kai darbuotojas dėl pateisinamų priežasčių teisės aktu, kolektyvinės ir darbo sutarčių numatytais atvejais nedirbo įmonėje (darbo užmokestis už kasmetines ir mokymosi atostogas, prastovas ne dėl darbuotojo kaltės, tarpsezoninius laikotarpius, darbo užmokestis, gautas iš kitos įmonės, kurios įpareigojimus vykdė darbuotojas, kitos numatytos išmokos);

6.2. išeitinė išmoka, kompensacija už nepanaudotas kasmetines atostogas, nedarbo draudimo išmoka, kitos (tarp jų ir materialinės) pašalpos neatsižvelgiant į išmokų šaltinį;

6.3. atlyginimas už darbuotojams padarytą žalą dėl jų suluošinimo ar kitokio sveikatos sužalojimo, susijusio su jų darbu;

6.4. kompensacija priimant arba perkeltant į darbą kitoje vietovėje;

6.5. dienpinigiai ir kitos išmokos, susijusios su komandiruotės išlaidomis, kompensuojamosios išmokos, kai darbas atliekamas kelionėje, lauko sąlygomis, susijęs su važiavimu arba yra kilnojamojo pobūdžio;

6.6. nemokamai teikiamų butų, komunalinių paslaugų, kuro, važiavimo bilietų, nemokamo maitinimo, daiktų ir uniformų vertė ar iš dalies apmokama jų vertė;

6.7. išmokos pagal civilines (tarp jų ir autorines) sutartis, tantjemos, dividendai;

6.8. vienkartinės ir kitos išmokos ne iš įmonės darbo apmokėjimo ir pelno lėšų, skirtų darbuotojams skatinti;

6.9. kitos išmokos (tarp jų ir kompensuojamosios), nustatytos teisės aktuose, kolektyvinėje, darbo sutartyse ar įmonės vietiniuose (lokaliniuose) norminiuose teisės aktuose ir nesusijusios su darbuotojo darbo apmokėjimu bei jo darbo rezultatais.

III SKYRIUS

DARBUOTOJO VIDUTINIO DARBO UŽMOKESČIO APSKAIČIAVIMAS

7. Apskaičiuojant darbuotojo vidutinį darbo užmokestį, laikomasi šių nuostatų:

7.1. Skaičiuojamasis laikotarpis yra 3 paskutiniai kalendoriniai mėnesiai, einantys prieš tą mėnesį, už kurį (ar jo dalį) mokamas vidutinis darbo užmokestis. Darbuotojo vidutinis darbo užmokestis apskaičiuojamas iš skaičiuojamojo laikotarpio užmokesčio, apskaičiuoto už atliktą darbą ar dirbtą laiką (jeigu teisės aktuose nenumatyta kitaip), įskaitant visas darbo apmokėjimo rūšis, nurodytas Aprašo 4.1–4.4 papunkčiuose, ir mėnesines premijas.

Kai atleidžiamo iš įmonės darbuotojo paskutinė darbo įmonėje (atleidimo iš darbo) diena sutampa su paskutine to mėnesio darbo diena pagal darbuotojo darbo (pamainos) grafiką, šis mėnuo įtraukiamas į skaičiuojamąjį laikotarpį.

Kai vidutinis darbo užmokestis skaičiuojamas žalos atlyginimo dėl susirgimo profesine liga dydžiui nustatyti, skaičiuojamasis laikotarpis yra paeiliui einantys 6 mėnesiai, pasirinkti iš 24 mėnesių, einančių iki susirgimo profesine liga nustatymo mėnesio arba iki darbuotojo perkėlimo į kitą, mažiau apmokamą, darbą ar atleidimo iš tos darbovietės mėnesio.

Kai vidutinis darbo užmokestis skaičiuojamas statutinės valstybės tarnautojos nėštumo ir gimdymo atostogoms apmokėti, skaičiuojamasis laikotarpis yra paeiliui einantys 6 mėnesiai, buvę prieš nėštumo ir gimdymo atostogų suteikimo mėnesį.

Kai vidutinis darbo užmokestis skaičiuojamas statutinio valstybės tarnautojo atostogoms vaikui prižiūrėti apmokėti, skaičiuojamasis laikotarpis yra paeiliui einantys 6 mėnesiai, buvę prieš atostogų vaikui prižiūrėti suteikimo mėnesį.

7.2. Vidutinis darbo dienos užmokestis apskaičiuojamas taip: skaičiuojamojo laikotarpio darbo užmokestis dalijamas iš faktiškai dirbtų per tą laikotarpį dienų skaičiaus (įskaitant dirbtas poilsio ir švenčių dienas).

7.3. Vidutinis darbo valandos užmokestis apskaičiuojamas taip: skaičiuojamojo laikotarpio darbo užmokestis dalijamas iš faktiškai dirbtų per tą laikotarpį valandų skaičiaus (įskaitant viršvalandžius).

Vidutinis darbo valandos užmokestis turi būti skaičiuojamas ir tais atvejais, kai darbuotojo faktiškai dirbama darbo diena (pamaina) yra skirtingos trukmės, palyginti su normalia darbo laiko trukme (pavyzdžiui, dirbant 5 dienas per savaitę – mažiau arba daugiau kaip 8 valandas kasdien).

7.4. Jeigu darbuotojas įmonėje dirbo mažiau kaip 3 mėnesius (žalos atlyginimo dėl susirgimo profesine liga, statutinės valstybės tarnautojos vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimo nėštumo ir gimdymo atostogoms ir statutinio valstybės tarnautojo atostogoms vaikui prižiūrėti apmokėti atvejais – mažiau kaip 6 mėnesius), vidutinis jo darbo dienos (valandos) užmokestis apskaičiuojamas iš darbo užmokesčio, apskaičiuoto už faktiškai įmonėje dirbtą laiką, vadovaujantis Aprašo 7.2 ir 7.3 papunkčių nuostatomis.

7.5. Apskaičiuojant vidutinį darbo užmokestį, neįskaitomos dienos (valandos), kai darbuotojas dėl pateisinamų priežasčių faktiškai nedirbo įmonėje, taip pat piniginių sumų, išmokėtų už tas dienas (valandas), kaip numatyta Aprašo 6.1 papunktyje.

Apskaičiuojant vidutinį darbo užmokestį, laikas, kurio darbuotojas nedirbo pažeisdamas įstatymus ar darbo tvarkos taisykles, taip pat įstatymų numatytais atvejais buvo nušalintas nuo darbo nemokant darbo užmokesčio, prilyginamas dirbtam laikui.

7.6. Premijos, išmokėtos už ilgesnį kaip 3 mėnesių, bet ne ilgesnį kaip 12 mėnesių laikotarpį (6, 9 mėnesius ar vienus metus), į vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimą įtraukiamos imant $1/4$ bendros jų sumos per 12 mėnesių, einančių prieš tą mėnesį, už kurį (ar jo dalį) mokamas vidutinis darbo užmokestis.

Gautas dydis pridedamas prie ketvirčio premijos, išmokėtos vieną iš skaičiuojamojo laikotarpio mėnesių (kai išmokėtos kelios ketvirčių premijos, imama paskutinė), ir suma dalijama iš skaičiuojamojo 3 mėnesių laikotarpio darbo dienų (valandų) skaičiaus pagal darbuotojo darbo grafiką (jeigu jo nėra, – pagal įmonės darbo grafiką).

Gautas dydis pridedamas prie darbuotojo darbo dienos (valandos) vidutinio darbo užmokesčio, apskaičiuoto pagal Aprašo 7.1–7.5 papunkčius.

Išmokėtos vienkartinės premijos į vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimą įtraukiamos kolektyvinėje sutartyje (jeigu jos nėra, – darbo sutartyje ar įmonės vietiniuose (lokaliniuose) norminiuose teisės aktuose) nustatyta tvarka, atsižvelgiant į jų pobūdį ir laikotarpio, už kurį jos mokamos, trukmę. Jeigu tokia nuostata įmonėje nenumatyta, vienkartinės premijos, taip pat vienkartinės piniginės išmokos ir pareiginės algos dydžio vienkartinis priedas, mokamas valstybės tarnautojams, į skaičiavimą įtraukiami kaip metinės premijos šio papunkčio pirmojoje pastraipoje nustatyta tvarka.

Apskaičiuojant statutinės valstybės tarnautojos vidutinį darbo užmokestį nėštumo ir gimdymo atostogų laikotarpiu ir statutinio valstybės tarnautojo vidutinį darbo užmokestį atostogų vaikui prižiūrėti laikotarpiu, į vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimą įtraukiamos vienkartinės piniginės išmokos, imant $1/2$ bendros jų sumos per 12 mėnesių, einančių prieš tą mėnesį, už kurį (ar jo dalį) mokamas vidutinis darbo užmokestis, ir suma dalijama iš skaičiuojamųjų 6 mėnesių laikotarpio darbo dienų skaičiaus pagal statutinio valstybės tarnautojo darbo grafiką (jeigu jo nėra, – pagal įstaigos darbo grafiką). Gautas dydis pridedamas prie statutinio valstybės tarnautojo darbo dienos (valandos) vidutinio darbo užmokesčio, apskaičiuoto pagal Aprašo 7.1–7.5 papunkčius.

7.7. Tais atvejais, kai vidutinis darbo užmokestis skaičiuojamas žalos atlyginimo dėl susirgimo profesine liga dydžiui nustatyti, į skaičiavimą įtraukiamos visos per 24 kalendorinius mėnesius, einančius iki susirgimo profesine liga nustatymo mėnesio arba iki darbuotojo perkėlimo į kitą, mažiau apmokamą darbą ar atleidimo iš tos darbovietės mėnesio, išmokėtos premijos už ilgesnį kaip 3 mėnesių, bet ne ilgesnį kaip 12 mėnesių (6, 9 mėnesius ar vienus metus) laikotarpį, imant $1/4$ bendros jų sumos. Gautas dydis sudedamas su premijomis (ne daugiau kaip dviejų ketvirčių), išmokėtomis per skaičiuojamąjį laikotarpį (Aprašo 7.1 papunkčio trečioji pastraipa), ir ši suma dalijama iš skaičiuojamojo 6 mėnesių laikotarpio darbo dienų (valandų) skaičiaus pagal darbuotojo (pamainos) darbo grafiką (jeigu jo nėra, – pagal įmonės darbo (pamainos) grafiką). Gautas dydis sudedamas su darbuotojo dienos (valandos) vidutiniu darbo užmokesčiu, apskaičiuotu pagal Aprašo 7.1–7.5 papunkčius.

Išmokėtos vienkartinės premijos, taip pat vienkartinės piniginės išmokos į vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimą įtraukiamos kaip metinės premijos šio papunkčio pirmojoje pastraipoje nustatyta tvarka.

7.8. Sumažėjus Aprašo 4.1–4.4 papunkčiuose nurodytam darbo užmokesčiui po to, kai darbdavio iniciatyva įstatymų nustatyta tvarka darbuotojui buvo įteiktas įspėjimas apie atleidimą iš darbo, skaičiuojamasis laikotarpis, pagal kurį apskaičiuojamas vidutinis darbo užmokestis išeitinei išmokai mokėti, yra 3 paskutiniai kalendoriniai mėnesiai, einantys prieš tą mėnesį, kurį buvo įteiktas įspėjimas apie atleidimą iš darbo.

7.9. Jeigu darbuotojas skaičiuojamuoju laikotarpiu dėl pateisinamos priežasties nedirbo ir negavo įmonėje darbo užmokesčio, iš kurio pagal Aprašą turi būti apskaičiuojamas vidutinis darbo dienos (valandos) užmokestis, jis nustatomas iš skaičiuojamuoju laikotarpiu darbuotojui darbo sutartyje nustatytų darbo užmokesčio dydžių arba valandinio (dieninio) tarifinio atlygio, pagal kurį apmokama už pagamintą produkciją pagal išdirbio normas, o asmenims, su kuriais nesudaromos darbo sutartys, – iš įstatymų nustatytų darbo užmokesčio (atlyginimo) dydžių, juos dalijant iš darbo dienų (valandų) skaičiaus pagal darbuotojo darbo (pamainos) grafiką skaičiuojamuoju laikotarpiu.

7.10. Dėl įmonės likvidavimo atleidžiant darbuotoją, išėjusį atostogų vaikui prižiūrėti, taip pat dirbantį toje pačioje įmonėje ne visą darbo laiką (ne visą darbo dieną ar ne visą darbo savaitę) ir auginantį vaiką iki 3 metų, išeitinė išmoka turi būti apskaičiuojama, kaip numatyta Aprašo 7.9 papunktyje (išskyrus atvejus, kai darbininko vienetininko, dirbančio ne visą darbo laiką, faktinis darbo užmokestis didesnis už jam nustatytą tarifinį atlygį).

7.11. Pagal Aprašą apskaičiuotas dienos (valandos) vidutinis darbo užmokestis negali būti mažesnis už skaičiuojamąjį mėnesį teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos pagrindu apskaičiuotą to mėnesio valandinį (dienos) užmokestį pagal darbuotojo ar įmonės darbo (pamainos) grafiką.

Tais atvejais, kai darbuotojas nedirbo visą skaičiuojamąjį laikotarpį (ar jo dalį) Aprašo 7.5 papunkčio antrojoje pastraipoje nurodytais atvejais, šio papunkčio pirmojoje pastraipoje nurodyti minimalūs dydžiai turi būti sumažinti proporcingai ta dalimi, kurią sudaro nedirbtas laikas, palyginti su skaičiuojamojo laikotarpio faktiškai dirbtu ar darbo (pamainos) grafike nustatytu laiku.

8. Darbo užmokestis už kasmetines atostogas apskaičiuojamas taip: vidutinio vienos darbo dienos (valandos) užmokesčio, nustatyto pagal Aprašą, dydis dauginamas iš darbo dienų (valandų) skaičiaus darbuotojui suteiktų atostogų (pagal darbuotojo arba įmonės darbo (pamainos) grafiką) laikotarpiu.

Esant suminei darbo laiko apskaitai, taikomas 5 dienų darbo savaitės grafikas (jeigu nenustatytas ne visas darbo laikas).

Piniginė kompensacija už nepanaudotas kasmetines atostogas nustatoma taip: nepanaudotų atostogų kalendorinių dienų suma dauginama iš metinio darbo dienų koeficiento (pagal darbuotojo ar įmonės darbo (pamainos) grafiką) ir iš darbuotojo vidutinio vienos darbo dienos užmokesčio.

Kai darbuotojui per laikotarpį, už kurį suteikiamos kasmetinės atostogos, buvo nustatyta skirtinga darbo laiko trukmė, vidutinis vienos darbo dienos (valandos) užmokestis proporcingai perskaičiuojamas atsižvelgiant į darbuotojui nustatytos darbo trukmės santykį su įmonės darbo laiko trukme, nustatyta pagal Lietuvos Respublikos darbo kodeksą. Šia nuostata

taip pat vadovaujamas apskaičiuojant piniginę kompensaciją už nepanaudotas kasmetines atostogas.

9. Tais atvejais, kai teisės aktais, kolektyvine ar darbo sutartimis garantuojamas vidutinis darbo užmokestis (jo dalis) ar kelių vidutinių darbo užmokesčių suma nenurodant konkrečios datos (išėtinė išmoka ir kita), vidutinis darbo užmokestis apskaičiuojamas taip: darbuotojo vidutinis vienos darbo dienos užmokestis (apskaičiuotas pagal Aprašą) dauginamas iš metinio vidutinio mėnesio darbo dienų skaičiaus (pagal darbuotojo ar įmonės darbo (pamainos) grafiką).

10. Metinius darbo dienų koeficientus, metinius vidutinio mėnesio darbo dienų ir valandų skaičius kasmet tvirtina socialinės apsaugos ir darbo ministras.

IV SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

11. Atsižvelgiant į įmonės specifiką, taikomas darbo apmokėjimo formas, Aprašo nuostatos gali būti konkrečiau išdėstomos kolektyvinėje sutartyje (jeigu jos nėra, – darbo sutartyje ar įmonės vietiniuose (lokaliniuose) norminiuose teisės aktuose).

12. Darbuotojams, dirbantiems keliuose darbovietėse, vidutinis darbo užmokestis skaičiuojamas atskirai pagal kiekvieną darbo sutartį.
